

De Zaaier
christelijke basisschool

Protocol School en scheiding

CBS De Zaaier

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Ouders en ouderlijk gezag.....	4
3. Informatieverstrekking aan gescheiden ouders.....	5
4. Conclusie.....	7
5. Gezag, rechten en plichten in scheidingsituaties.....	8
6. Bijlagen.....	14
- Vragenlijst voor niet-samenwonende ouders ten behoeve van de school	
- Effecten van echtscheiding op verschillende leeftijdsgroepen	

Voorwoord

Dit protocol gaat per 1 januari 2017 van kracht en is belangrijk voor alle gescheiden ouders, zodat zij weten wat school doet wanneer ouders met een scheidingsmelding op school komen. En hoe wij omgaan met de afspraken omtrent informatieverstrekking naar beide ouders toe en regels omtrent afspraken bij gescheiden ouders m.b.t. halen en brengen van het kind e.d.

In de relatie school – ouders – kind zal door de scheiding van de ouders het een en ander gaan veranderen/ verandert zijn. Dit kan/ zal ook effect hebben op het samen vorm geven aan een optimaal en veilig opvoedings-/leerklimaat voor de kinderen.

Dit protocol is een belangrijk middel om op de juiste wijze met elkaar in gesprek te treden en te blijven.

Het protocol is gebaseerd op het 'Themadossier Kinderen van gescheiden ouders – voor professionals'.

Ouders en ouderlijk gezag

Wie zijn ouders van een kind?

In dit protocol worden met de term 'ouders' de personen bedoeld die volgens de wet de vader of moeder zijn. Meestal zijn dit de biologische vader en moeder, maar in de zin van de wet zijn dat niet altijd de ouders. De ouders van het kind zijn de moeder en de vader zoals hierna omschreven:

De moeder van het kind is de vrouw uit wie het kind is geboren; of die het kind heeft geadopteerd. De vader is in ieder geval de man die met de moeder getrouwd was (is) toen (als) het kind geboren was (is); de man die het kind heeft erkend of geadopteerd; de man wiens vaderschap door de rechter is vastgesteld.

Wat is ouderlijk gezag?

In Nederland staan alle kindergenoten (kinderen onder de 18 jaar) onder gezag. Meestal hebben de ouders samen het gezag: het 'ouderlijk gezag'.

Het gezag kan ook worden uitgeoefend door een ouder en een niet-ouder samen (bijvoorbeeld de partner van een vader of moeder). Dit wordt 'gezamenlijk gezag' genoemd.

Als ouders scheiden behouden zij in principe beiden het gezag over het kind.

Als een ander dan de ouder(s) het gezag uitoefent, wordt dit 'voogdij' genoemd.

De school gaat er vanuit dat beide ouders het gezag hebben. Indien dit niet het geval is dan wordt aan de verzorgende ouder (de ouders waar het kind de meeste tijd verblijft) verzocht het ondertekende convenant of gerechtelijke uitspraak als bewijs te tonen aan de directeur van de school.

Informatieverstrekking aan gescheiden ouders

De melding

Een van de ouders informeert de leerkracht over de scheiding.

De leerkracht informeert in ieder geval de directeur en de intern begeleider.

Informatievoorziening aan gescheiden ouders

De informatievoorziening van de school betreffende het kind geldt voor beide ouders, ook als zij niet samenwonen. Uitgangspunt daarbij is de wettelijke verplichting zoals die in artikel 1:377c van het Burgerlijk Wetboek is vastgelegd (onverminderd het bepaalde in artikel 377b van dit boek wordt de niet met het gezag belaste ouder desgevraagd door derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind op diens verzorging en opvoeding betreffen, waarvan op de hoogte gesteld, tenzij die derde de informatie niet op gelijke wijze zou verschaffen aan degene die met het gezag over het kind is belast dan wel bij wie het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, of het belang van het kind zich tegen het verschaffen van informatie verzet.).

De niet met het gezag belaste ouder

Het verstrekken van schoolinformatie vindt voor de niet met het gezag belaste ouder alleen plaats indien hij of zij daarom vraagt. Het moet dan om concrete vragen over het kind gaan (bijvoorbeeld: 'Durft het al wat meer bij gymnastiek?').

Vragenlijst

Wanneer ouders een scheiding melden zal de intern begeleider deze ouders aan vragenlijst toe sturen.

Het doel van de vragenlijst is om praktische informatie te verkrijgen over het woonadres van de ouders, om misverstanden te voorkomen en zicht te krijgen op de mogelijke gronden om een van de ouders geen informatie te verstrekken over het kind (binnen het kader van artikel 1:377c van het Burgerlijk Wetboek) of om ernstige complicaties (zoals bijvoorbeeld het meenemen vanuit school van het kind, tegen de gemaakte afspraken of rechtelijke uitspraken in) te voorkomen.

Wij vragen dit één keer van ouders. Bij verandering is het de verantwoordelijkheid van ouders om dit bij ons aan te geven.

Voorde begeleiding van het kind is het van belang dat alle wijzigingen die tussentijds plaatsvinden, door de ouder aan de leerkracht worden gecommuniceerd. Hierbij valt te denken aan een verhuizing, het krijgen van een nieuwe relatie, opnieuw samenwonen al dan niet met kinderen van de nieuwe partner. Indien ouders de school niet op de hoogte brengen van de wijzigingen gaat de school er van uit dat de oude situatie nog geldt.

Halen en brengen

Ouders vullen op de vragenlijst in, door wie het kind per dag gebracht en gehaald wordt (indien van toepassing). Leerkrachten houden zich aan deze lijst. Indien er wijzigingen zijn over het ophalen van het kind wordt de leerkracht daarover door de verzorgende ouder geïnformeerd. Komt iemand anders dan op de lijst staat het kind halen, zal de leerkracht telefonisch contact opnemen met de verzorgende ouder. Na toestemming van de verzorgende ouder, wordt het kind meegenomen. Bij co-ouderschap is er sprake van 2 verzorgende ouders. Stel dat de andere ouder met gezag het kind komt ophalen, tegen de afspraak in, dan moet je het kind meegeven. Wel handig om dan de andere ouder in te lichten.

Ouderavonden, gesprekken over het kind

In principe nodigt de school beide ouders die gezag hebben uit voor ouderavonden of gesprekken over het kind. Indien een van de ouders geen gezamenlijk gesprek wil, kan hij of zij in uitzonderlijke gevallen verzoeken om een individueel gesprek. Dit kan aangegeven worden op de vragenlijst.

In het belang van éénduidige en open communicatie in het belang van het kind gaat onze voorkeur uit naar gezamenlijke gesprekken.

Correspondentie

Correspondentie moet gericht zijn aan beide met gezag belaste ouders. En dus niet slechts aan de ouder bij wie het kind volgende de Gemeentelijke Basisadministratie of volgens de door de ouder verstrekte gegevens staat ingeschreven.

Dit geldt niet indien daarmee naar de mening van school zwaarwegende belangen van het kind geschaad zouden kunnen worden.

Bij één-ouder gezag is het de verantwoordelijkheid van de gezaghebbende ouder om de andere ouder op de hoogte te stellen.

Onderlinge problemen tussen ouders

De school is primair gericht op begeleiding van de kinderen, waarbij onder meer veiligheid en rust van het kind gewaarborgd dienen te worden. Om die reden is het niet toegestaan dat ouders hun onderlinge relationele problemen of conflicten op de school of via school beslechten.

Leerkrachten gaan geen gesprek aan met ouders over de echtscheiding. Indien het in het belang van het kind is, gaat men wel in gesprek met de ouders, met als doel, verbetering van het welbevinden van het kind.

Op het moment dat het kind gebracht wordt kan de ouder informatie over het welzijn van het kind mondeling aan de leerkracht doorgeven. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat op dat moment wordt gesproken over de echtscheiding of de ex-partner. Indien dit wel gebeurt, zal de leerkracht het gesprek afbreken.

Eventueel kunnen leerkrachten ouders doorverwijzen naar de intern begeleider en die kan ouders doorverwijzen naar andere instanties/ hulpverleners.

Onpartijdigheid

De school het primair het belang van het kind voor ogen en is onpartijdig ten aanzien van problematiek die met de scheiding van de ouders te maken heeft. Het welzijn van het kind staat voor de school altijd voorop. Er kunnen zich echter situaties voordoen waarin ouders botsen met wat de school in het belang van het kind acht. In die gevallen dal ze directeur met de leerkracht proberen in dat probleem op te lossen. De school zal er alles aan doen om te voorkomen dat zij in een conflict tussen ouders betrokken worden.

Wijziging geslachtsnaam

Het komt soms voor dat een ouder ten gevolge van een (echt)scheiding een andere achternaam (geslachtsnaam) van het kind opgeeft. Bijvoorbeeld de meisjesnaam van moeder of die van een nieuwe partner. Dat is echter niet mogelijk zonder dat daartoe eerst een verzoek tot naamswijziging bij de rechter wordt ingediend.

De school zal het kind alleen inschrijven onder een andere naam dan de officiële, nadat de rechter in de geslachtsnaamwijziging heeft toegestemd en zij een kopie van het officiële document daaromtrent heeft ontvangen.

Conclusie

Het welzijn van het kind staat voor de school altijd voorop. Hoe meer informatie de school heeft over kinderen en hun gescheiden ouders, des te beter kunnen leerkrachten en andere betrokkenen inspelen op eventuele problemen en veranderingen. Ouders kunnen daar goed bij helpen door de vragenlijst in te vullen. Zo kunnen misverstanden voorkomen worden.

Gezag, rechten en plichten in scheidingsituaties

Inleiding

In dit deel van het protocol vind u wat informatie die voor ons als school van belang kan zijn om te bepalen hoe we met bepaalde situaties om kunnen/ moeten gaan.

Ouderschap

Er zijn drie vormen van ouderschap:

1. Biologisch (genetische relatie)
2. Juridisch (familierechtelijke relatie)
3. Sociaal (opvoedings- en verzorgingsrelatie)

Bij moeders is het ouderschap makkelijk te bepalen:

- De vrouw die het kind ter wereld brengt
- Of de vrouw die het kind geadopteerd heeft.

De moeder heeft op deze manier het juridisch ouderschap en de juridische vertegenwoordiging gekregen. Een moeder heeft altijd van rechtswege het gezag over de minderjarige.

Bij de vader is het wat lastiger:

- Wanneer een man met de moeder getrouwd is ten tijde van de bevalling, dan is deze man de juridische vader en de wettelijke vertegenwoordiger van het kind.

Wanneer een kind geen juridische vader heeft, dan kan het kind op de volgende manieren een juridische vader krijgen:

- De man die het kind erkent
- De man die het kind adopteert
- De man die door een uitspraak van de rechter als vader van het kind wordt aangewezen (dit gebeurt zelden, bijvoorbeeld wanneer een vader overleden is voordat deze het kind heeft erkend).

Erkenning

Door erkenning wordt een man de juridische vader. Hiervoor is het niet vereist dat hij de biologische vader is. Hij is dan nog geen wettelijk vertegenwoordiger. Hiervoor dient te man het gezag aan te vragen. Erkenning is te regelen doordat een man met de toestemming van de moeder naar de burgerlijke stand gaat, waar een akte wordt opgemaakt. Erkenning is in principe voor altijd, maar kan in uitzonderlijke gevallen ongedaan gemaakt worden bij de rechtbank als blijkt dat de man niet de biologische vader is. Erkenning is geen waarheidsvinding, maar een juridische aangelegenheid. Het hoeft dus niet per se iets te zeggen over de biologische band tussen man en kind. Erkenning kan ook al voor de geboorte.

Het kind erkennen geeft recht op omgang en recht op beperkte informatie, middels erkenning ontstaat er een onderhoudsplicht tot het kind 21 jaar wordt. Middels erkenning wordt het kind de wettelijke erfgenaam van de vader.

Gezag

Iemand met gezag over een kind, is verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van het kind. Diegene beheert het geld en de spullen van het kind. Ook is diegene de wettelijke vertegenwoordiger van het kind. Kinderen mogen vaak niet zelf officiële handelingen doen. De wettelijke vertegenwoordiger doet dit dan voor het kind, hij zet bijvoorbeeld een handtekening. De wettelijke vertegenwoordiger is ook vaak wettelijk aansprakelijk voor wat het kind doet. Vanaf 14 jaar kan het kind zelf aansprakelijk zijn voor wat hij of zij doet.

Het gezag stopt automatisch als het kind 18 jaar wordt. Of als het kind eerder trouwt. Ouders hebben nog wel een onderhoudsplicht totdat het kind 21 jaar wordt. Dat betekent dat zij de kosten voor de verzorging en studie van het kind moet betalen.

Wanneer gezag door een ander dan een ouder wordt uitgeoefend, dan is dat voogdij. De voogd hoeft de verzorging en opvoeding niet zelf ter hand te nemen. De voogd houdt wel de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding, indien deze aan derde is toevertrouwd.

N.B. Er bestaat overigens een verschil tussen voogdij en gezinsvoogdij. Wanneer een rechter een gezinsvoogdijmaatregel uitspreekt (Ondertoezichtstelling) behouden de ouders hun wettelijk gezag. De gezinsvoogd wordt (tijdelijk) toegevoegd aan dit gezag. Belangrijke keuzes in het leven van het kind moeten ouders eerst bespreken met de gezinsvoogd. Bij een voogdijmaatregel vervalt het gezag van ouders, en wordt deze aan een ander persoon of een instelling (zoals Bureau Jeugdzorg) toegekend.

Hoofregel: gezag bij 2 ouders:

Ouderlijk gezag binnen een huwelijk

Wanneer ouders gehuwd zijn op het moment van de bevalling, dan hebben beide ouders automatisch het gezag. Als de man en de moeder na de geboorte van het kind trouwen, krijgt de vader ook automatisch het ouderlijk gezag als hij het kind erkend heeft.

Ouderlijk gezag binnen geregistreerd partnerschap

Ouders die een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan, oefenen automatisch gezag uit over de kinderen die binnen het geregistreerd partnerschap worden geboren. Voorwaarde is wel dat de vader het kind heeft erkend. Pas dan is hij in juridische zin ouder van het kind. Als de ouders na de geboorte van het kind een geregistreerd partnerschap aangaan, krijgt de vader niet automatisch het ouderlijk gezag.

Ouderlijk gezag ongehuwde ouders

Dit is te regelen wanneer het kind erkend is door de man en na inschrijving van gezamenlijk gezag (d.m.v. een te downloaden formulier samen met een kopie van de geboorteakte en kopie van bewijs van erkenning)

Het gezag blijft in bovenstaande gevallen na een breuk in de relatie, doorgaans bij beide ouders. Beide ouders hebben dan ook recht op dezelfde informatie.

Gezag bij 1 ouder

- Wanneer er sprake is van een alleenstaande ouder
 - Wanneer de andere ouder overleden is
 - In bijzondere gevallen na een scheiding als de rechter het gezag aan 1 ouder toewijst
- De ouder die belast is met het gezag heeft de verplichting de andere ouder op de hoogte te houden van belangrijke zaken die het kind betreffen.

Toestemming en informatie

Het instemmingsrecht en recht op informatie van gezaghebbende ouders is afhankelijk van de leeftijd van het kind.

- Wanneer het kind jonger is dan 12 jaar dient aan de ouder die gezag heeft toestemming gevraagd te worden voor officiële handelingen. De ouders met gezag hebben recht op alle informatie over het kind.

Het geven van informatie aan ouders met het gezag kan alleen geweigerd worden als de belangen van het kind geschaad worden, of wanneer de privacy van een ander geschaad wordt en dit privacybelang zwaarwegend is.

- Wanneer het kind tussen 12 en 16 jaar oud is moet toestemming zowel aan de ouders met gezag gevraagd worden als aan het kind. Het geven van informatie aan het kind kan alleen geweigerd worden als het kind 'niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen', of wanneer de privacy van een ander geschaad wordt en dit privacybelang zwaarwegend is.

- Wanneer een jongere 16 jaar of ouder is worden jongeren volgens de wet in toenemende mate geacht zelfstandig beslissingen te kunnen nemen. Zo moeten zij zelf toestemming geven voor behandelingen en geldt voor hulpverleners een beroepsgeheim ten opzichte van hun ouders / vertegenwoordigers. Ook voor het leerlingendossier geldt dat deze alleen met toestemming van de jeugdige met ouders gedeeld mag worden. Uitzondering hierop is wanneer de jongere 'niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen'.

De volgende situaties kunnen voorkomen in het kader van toestemming vragen:

- A. Toestemming vragen wanneer er 2 ouders zijn met gezag (en het kind jonger is dan 12 jaar):

Na scheiding blijft de situatie voor school zoals die was voorafgaand aan de echtscheiding. Toestemming van één gezaghebbende ouder is genoeg voor OT, schoolarts, SMW, rapport, consultatie, opvoedingsondersteuning, etc.

Tenzij:

De andere ouder aangeeft het hier niet mee eens te zijn. Wanneer de andere ouder achteraf bezwaar maakt moet de toestemming ingetrokken worden.

Situaties waarvoor expliciete toestemming van beide ouders nodig zijn: ingrijpende (medische- en psychologische) behandelingen. Behandelingen die niet van ingrijpende aard zijn kunnen zonder expliciete toestemming van de ouders worden verricht, wanneer de toestemming van de andere ouders wordt verondersteld. Of een behandeling wel of niet ingrijpend van aard is hangt af van de aard of de gevolgen van de behandeling. Niet ingrijpend van aard zijn onschuldige en voor de hand liggende handelingen en behandelingen waarbij de geestelijke of lichamelijke integriteit van de patiënt niet of nauwelijks in het geding is

- B. Toestemming vragen wanneer er 1 ouder is met gezag (en het kind jonger is dan 12 jaar):

De ouder met gezag beslist.

- C. Toestemming vragen wanneer het kind tussen 12 en 16 jaar is en beide ouders het gezag hebben. Voor OT, schoolarts, SMW, rapport, behandelingen, etc. is toestemming van het kind nodig én toestemming van de gezaghebbende ouder. Toestemming van één gezaghebbende ouder is genoeg tenzij de andere ouder aangeeft het hiermee niet eens te zijn.

- D. Toestemming vragen wanneer de jongere 16 jaar of ouder is:

De jongere moet toestemming geven voor OT, schoolarts, SMW, rapport, behandelingen, etc

De volgende situaties kunnen voorkomen bij informatie delen:

- A. Informatie delen wanneer er 2 ouders zijn met gezag:

Onder informatie geven wordt o.a. verstaan: rapporten opsturen, uitnodiging 10 min gesprekken, schoolgids opsturen, informatiebrieven versturen, uitslagen CITO, advies vervolgopleiding, schorsing, belangrijke socialemotionele ontwikkelingen, uitslagen onderzoeken, behandelvoortgang.

Uitgangspunt is dat organisaties informatieplicht hebben ten aanzien van beide ouders met gezag. In de situatie van scheiding hebben beide ouders met gezag recht op de informatie. De organisatie kan informeren hoe ouders de informatievoorziening aan elkaar geregeld hebben en hier op aansluiten. Bv: mijn ex stuurt mij zelf het rapport op dus jullie hoeven dit niet te doen. Dan hoeft je dit niet te doen.

B. Informatie delen wanneer er 1 ouder is met gezag:

De niet met gezag belaste ouder heeft desgevraagd recht op informatie over zijn/haar kind van derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen (BW art. 377b). Echter de niet belaste ouder dient nooit méér informatie te worden verstrekt dan de met gezag belaste ouder.

In het algemeen kun je aannemen dat de met de gezag belaste ouder zijn informatieplicht aan de niet met gezag belaste ouder voldoet en hoeft je niet alles dubbel op te sturen. Wanneer echter de met niet gezag belaste ouder aangeeft dat hij of zij de informatie niet ontvangt door de met gezag belaste ouder dan moet op zijn of haar uitdrukkelijke verzoek de informatie wel worden verstrekt. De zonder gezag belaste ouder dient dit niet telkens opnieuw aan te hoeven geven voor elk rapport of brief en heeft 'recht' op een eigen 10 min gesprek of informatiegesprek.

Tenzij:

Het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet (BW art. 377c), een eigen afweging dient te worden gemaakt.

Enkel het feit dat een minderjarige niet wil dat er informatie wordt gegeven of het enkele feit dat de met gezag belaste ouder dit niet wil, is onvoldoende om beroep te doen op argument 'in het belang van het kind'.

- C. Wanneer een jongere 16 jaar of ouder is heb je toestemming van de jongere nodig voordat je informatie over de jongere met ouders mag delen. Ook over het feit dat er een behandeling plaatsvindt. Al is het wel goed om dit met de jongere te bespreken daar ouders gezien hun onderhoudsplicht ook op andere wijze geïnformeerd kunnen worden over het plaatsvinden van de behandeling.

De volgende situaties kunnen voorkomen bij informatie delen met derden:

Volgens de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) heeft iedereen 'recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer'. Deze uitspraak heeft consequenties voor het uitwisselen van persoonsgegevens van een kind met anderen buiten de eigen beroepsgroep. Bij de uitwisseling van informatie met 'derden' mag men de 'bescherming van gegevens' niet overtreden. Je mag dus geen informatie met derden delen zonder toestemming van ouders en/of jeugdige (zie kopje toestemming vragen).

Hierop zijn enkele uitzonderingen:

A. Wettelijke plicht

Als er een wettelijke plicht bestaat om gegevens te verstrekken hoeft er geen expliciete toestemming gevraagd te worden. Te denken valt aan stukken aan de kinderrechtter of aan de Raad voor de Kinderbescherming. Ook de informatieverstrekking aan de inspectie Jeugdzorg of de Onderwijsinspectie gebeurt op basis van een wettelijke plicht.

Aan bijvoorbeeld advocaten van (een van beide) ouders mag dus geen informatie verstrekt worden zonder de expliciete toestemming van beide ouders en/of jeugdige.

B. Andere beroepskrachten in de jeugdzorg.

Deze uitzondering maakt het mogelijk dat medewerkers die rechtstreeks betrokken zijn bij een cliënt met elkaar overleggen, ook als de jeugdige of de ouders daarvoor geen toestemming geven. Dit geldt overigens alleen voor die vormen van jeugdzorg die onder de Wet op de jeugdzorg vallen. Het onderwijs, kinderopvang, huisartsen vallen hier dus buiten. De werker mag aan deze collega-werkers in de jeugdzorg alleen die informatie verstrekken die noodzakelijk is voor de taak die zij uitvoeren. En ook al is het formeel mogelijk dat informatie zonder expliciete toestemming wordt verstrekt, bij vrijwillige hulp zal in beginsel toch toestemming van de cliënt moeten worden gevraagd voor deze informatieverstrekking.

C. Melding en informatie aan Veilig Thuis

Ieder die een vermoeden heeft van kindermishandeling kan een melding doen bij Veilig Thuis. Deze mogelijkheid staat ook open voor beroepskrachten met een geheimhoudingsplicht of een beroepsgeheim. De Wet op de jeugdzorg geeft namelijk iedere beroepskracht met een geheimhoudingsplicht of een andere zwijgplicht uitdrukkelijk de mogelijkheid om, in het belang van het kind, een redelijk vermoeden van kindermishandeling te melden bij Veilig Thuis. Zo nodig kan deze melding in overmachtsituaties worden gedaan zonder toestemming van de cliënt. Op basis van dezelfde wettelijke regeling mag een beroepskracht, eveneens zo nodig zonder toestemming, informatie over een cliënt geven als Veilig Thuis daar in het kader van een onderzoek naar kindermishandeling om vraagt. De informatie kan ook worden gegeven als de werker zelf geen vermoedens van kindermishandeling heeft.

- D. Melding en informatie aan de Raad voor de Kinderbescherming
De doorbreking van het beroepsgeheim in verband met een vermoeden van kindermishandeling geldt niet alleen voor het Veilig Thuis maar ook voor de Raad voor de Kinderbescherming. 'Geheimhouders' mogen dus ook, zo nodig zonder toestemming van de cliënt, bij de Raad een melding van kindermishandeling doen, of desgevraagd informatie geven aan de Raad, voor zover deze informatie van belang is voor de taken van de Raad. De mogelijkheid om ondanks een geheimhoudingsplicht of beroepsgeheim een melding te doen bij Veilig Thuis en Raad geldt voor alle functionarissen met een beroepsgeheim of een geheimhoudingsplicht: werkers in de jeugdzorg, politie, (jeugd)artsen, maatschappelijk werkers, enzovoort.
- E. Soms is de school verplicht om gegevens aan bepaalde professionals te geven.
Bijvoorbeeld bij:
- de aanvraag van leerling gebonden financiering (lgf) (rugzakje)
 - de overgang naar een andere school, bijvoorbeeld het voortgezet onderwijs (vo) of het speciaal basisonderwijs (sbo);
 - inzage door de Inspectie van het Onderwijs (Onderwijsinspectie) (IvhO);
 - vermoedens van kindermishandeling;
 - noodsituaties.

Praktisch

Een scheiding gaat vaak samen met een gevoel van verlies, van falen, boosheid en onrechtvaardigheid. Gezinsleden kunnen een scheiding beleven als een aardbeving die alle grond onder hun voeten weglaat. Omdat mensen op allerlei manieren geraakt worden gaat het echtscheidingsproces met veel emoties gepaard. Om in deze moeilijke tijd te 'overleven' kan dit alle basale overlevingsstrategieën in mensen naar boven brengen. Rust en zelfvertrouwen verdwijnen dan naar de achtergrond. Vechten om te behouden wat je had, om je gelijk te halen, om je recht op te eisen komt naar voren. Dit is bij scheiden een normaal proces, maar sommige ex-partners stagneren in dit proces waardoor de strijd verhard. Ook op buitenstaanders (zoals leerkrachten en/of hulpverleners) heeft een strijd tussen ouders veel impact. De kans is aanwezig dat de buitenstaander wordt meegezogen in de strijd. Dit kan stress geven en het gevoel dat je als leerkracht of hulpverlener ongewild moet kiezen, de waarheid moet achterhalen, of het gevoel dat je er niet meer uitkomt. Deze gevoelens horen bij het conflict. Je kunt het niet tegengaan.

Wel is het belangrijk dat je beseft dat "je er weer in zit" om dan met behulp van collega's weer een andere kijk te krijgen op ouders en kinderen.

Bij een scheiding heeft iedereen zijn eigen verhaal. De verschillende verhalen kunnen elkaar soms tegenspreken. Dit past bij een scheiding en past bij strijd. Het is van belang dat de leerkracht of hulpverlener niet ingaat op de inhoud van de verhalen, maar de rust bewaart (voor de ouders en voor zichzelf). Ook voor de kinderen is het van belang om te weten dat er verschillende waarheden naast elkaar kunnen bestaan.

Voor zowel scholen als voor hulpverleningsinstellingen is het van belang om binnen de wettelijke kaders duidelijk beleid te hebben op de omgang en informatieverstrekking aan

gescheiden ouders. Het is belangrijk om neutraal en transparant te zijn in het handelen en duidelijk te zijn in de communicatie, om niet meegezogen te worden in een conflict.

Onderstaande praktische tips kunnen hierbij helpend zijn.

1. School is gerechtigd naar documenten te vragen (gezag, omgang, verblijfsplek, rechtelijke uitspraken over informatievoorziening etc.) voor zover dit nodig is voor haar taakstelling.
2. Vraag na hoe de ouders het geregeld hebben(ouderschapsplan).
3. Leg uit dat je niet partijdig wilt zijn.
4. Leg uit dat je als school verplichtingen hebt.
5. Stuur informatie naar beide ouders (indien nodig/wenselijk).
6. Nodig bij voorkeur beide ouders uit voor ouderavonden (anders apart).
7. Vervul geen rol in omgangsregelingen.
8. Bewaak de school als een plek die vrij is van conflict!

Bijlagen

Vragenlijst voor niet-samenwonende ouders voor de school

Deze vragenlijst is ingevuld door:

Voor- en achternaam kind(eren):

Adresgegevens:

De hoofdverblijfplaats van het kind(eren) is:

Straat: _____

Postcode en plaats: _____

Telefoonnummer: _____

E-mailadres: _____

Adres bij moeder:

Straat: _____

Postcode en plaats: _____

Telefoonnummer: _____

E-mailadres: _____

Adres bij vader:

Straat: _____

Postcode en plaats: _____

Telefoonnummer: _____

E-mailadres: _____

1. Het adres waarop het kind bij de gemeente is ingeschreven:
0 de moeder
0 de vader
0 Anders, namelijk: _____

2. De facturen van de school kunnen gestuurd worden naar:
0 moeder op bovenstaand adres
0 vader op bovenstaand adres
0 beiden

3. De gezagssituatie over ons kind/ onze kinderen is als volgt geregeld;
0 het gezag berust bij beide ouders gezamenlijk
0 alleen de moeder heeft het gezag
0 alleen de vader heeft het gezag
0 Anders, namelijk: _____

(indien u het 2^e, 3^e of 4^e vakje aankruist, en u had voor de scheiding beiden het gezag, dan graag een kopie van het convenant of de gerechtelijke uitspraak aan de directie geven)

4. Bij calamiteiten wordt er contact opgenomen met:
1^e contactpersoon _____
2^e contactpersoon _____

5. Is er sprake van een zorg- of omgangsregeling van het kind met de ouder bij wie ze volgens de gemeentelijke basisadministratie niet wonen?
0 Ja, ga verder met vraag 5
0 Nee, ga verder met vraag 8

6. Indien ja, die zorg- of omgangsregeling is:
0 Bepaald door de rechter
0 Onderling afgesproken
0 Anders, namelijk _____

7. Omschrijf hieronder de zorg- of omgangsregeling (co-ouderschap, omgang met weekendregeling)

8. Heeft de rechter één van de ouders het recht op omgang met het kind / de kinderen ontzegd?
0 Nee
0 Ja, namelijk de moeder
0 Ja, namelijk de vader

Eventuele toelichting:

Volgens art. 1:377 c van het Burgerlijk Wetboek hebben beide ouders recht op informatie betreffende de ontwikkeling van hun kind/ kinderen, ook als één van de ouders niet is belast met het gezag, en om die informatie vraagt. Zie punt 3 van het protocol voor ouders bij echtscheiding.

9. Zijn er volgens u in het belang van uw kind/ kinderen redenen om vanuit school één van de ouders informatie te onthouden?

0 Nee

0 Ja, namelijk _____

10. Zijn er tussen u beiden afspraken gemaakt over het halen en brengen van uw kind van en naar de school?

0 Ja, ga verder naar vraag 11

0 Nee/ niet van toepassing, ga verder naar vraag 12

11. Zo ja, welke? Beschrijf hieronder het schema van halen en brengen

Gesprekken met de leerkracht over de ontwikkeling van uw kind zullen in principe met beide ouders plaatsvinden. U zult daarvoor gezamenlijk worden uitgenodigd. Zie punt 6 van het protocol voor ouders bij scheiding. In uitzonderlijke gevallen zijn wij bereid om individuele gesprekken met ouders aan te gaan.

12. Is er bij u een belangrijke reden om afzonderlijke gesprekken met de leerkracht te voeren, dus zonder dat de andere ouder daarbij aanwezig is?

0 Nee

0 Ja

Datum ondertekening: _____

Naam moeder:

Ik heb het protocol ontvangen en ben op de hoogte van de inhoud.

Ondertekening:

Naam vader:

Ik heb het protocol ontvangen en ben op de hoogte van de inhoud.

Ondertekening:

Deze vragenlijst is ingeleverd bij:

Naam: _____

Effecten van scheiding op een kind

Leeftijd en ontwikkelingsstadium zijn voor kinderen bepalend voor de manier waarop zij op een situatie reageren. Kennis van de manier waarop kinderen en jongeren zich ontwikkelen maakt het voor ouders mogelijk om goed met eventuele gedragsveranderingen om te gaan. Het wordt dan makkelijker om de juiste ondersteuning te geven aan je kind. Hieronder staat beschreven, hoe kinderen, afhankelijk van hun leeftijd, op een scheiding kunnen reageren. Daarnaast wordt omschreven op welke manier ouders op bepaalde gevoelens en reacties in kunnen spelen.

Effecten op de allerkleinsten van 0-2 jaar

Vanaf zijn geboorte ontwikkelt het kind in een hoog tempo het vermogen om te begrijpen wat er tegen hem gezegd wordt en wat er om hem heen gebeurt. Ook de lichamelijke groei verloopt erg snel: in korte tijd leert hij kruipen en lopen.

Naarmate het kind meer dingen leert wordt hij zelfstandiger, maar blijft toch bijna geheel afhankelijk van zijn ouders. Op deze leeftijd lijkt het kind op een emotionele spons: het voelt de angst, woede en onmacht van zijn ouders.

Als zijn vader of moeder even afwezig is, lijkt het alsof een deel van zichzelf ontbreekt. Regelmaat en een stabiele leefomgeving zijn van groot belang, vooral als de ouders uit elkaar gaan.

De notie van tijd is anders dan die van oudere kinderen. Het is erg belangrijk dat hij frequent contact heeft met zowel vader als moeder, zodat met beide een band kan ontstaan.

Ouders moeten alert zijn op signalen die erop kunnen wijzen dat het kind het moeilijk heeft. Hij kan 's nachts wakker worden, een terugval krijgen in spraakontwikkeling, of niet meer willen eten. Ook kan hij prikkelbaar worden en plotseling gaan huilen.

Effecten op 2-6 jarigen

In deze leeftijdsfase kan het kind nog geen duidelijk onderscheid maken tussen werkelijkheid en fantasie. Als een ouder door scheiding het huis verlaat, kan het kind makkelijk denken dat het allemaal zijn schuld is.

Hij kan nog niet begrijpen dat het vertrek van een ouder niets met zichzelf te maken heeft, inzicht in oorzaak en gevolg heeft hij nog niet ontwikkeld.

Hij kan bovendien fantaseren dat hij door beide ouders in de steek zal worden gelaten. Het feit dat fantasie en werkelijkheid door elkaar heen lopen maakt hem vaak enorm kwetsbaar. Op sociaal en affectief (gevoel) gebied is het kind nog niet zelfstandig. De aanwezigheid van zijn ouder en de stabiliteit van het gezinsleven zijn voor zijn gevoel van veiligheid van groot belang.

Hij heeft zijn vader en zijn moeder nodig en maakt duidelijk onderscheid tussen beiden. Het kan heel moeilijk zijn voor het kind als hij één van de ouders plotseling minder vaak ziet.

Als een kind tussen de 2 en 6 jaar oud is weten de ouders al op welke manier hij op stresssituaties reageert. Het ene kind kan mopperen, nukkig zijn, brutaal zijn of in woede uitbarsten. Een ander kind kan teruggetrokken reageren en juist erg gehoorzaam zijn.

Het is belangrijk om te weten dat een kind in sommige gevallen zijn gevoelens niet kan uiten of niet meer op de gebruikelijke manier op stress reageert.

Hij kan dan zijn toevlucht nemen tot andere expressievormen. Zo kan bijvoorbeeld een praatjesmaker plotseling in zichzelf gekeerd raken of een braaf, gehoorzaam kind zomaar recalcitrant worden.

Afwijkend gedrag duidt er vaak op dat het kind de weg kwijt is. Plotseling plast het kind bijvoorbeeld weer in bed, of kan hij slecht in slaap komen.

Soms eet een kind niet zo makkelijk meer of juist teveel. Hij kan ook weer babytaal gaan praten en snel huilen, begint plotseling weer te duimen of wil niet meer met andere kinderen spelen.

Een kind in deze leeftijdsfase kan een hele reeks gedragingen laten zien, om emoties te uiten. Meestal is dat boosheid, wat te maken heeft met pijn en verdriet. Ook angst komt voor en kan duiden op spanning, vooral als het kind zich in de periode voor de scheiding in een veilige gezinssituatie bevond.

Het is belangrijk om te weten dat dit gedrag ook heel goed deel uit kan maken van de normale ontwikkeling van het kind. Alleen als het gedrag zich heel vaak voordoet, erg ongewoon is en zeer lang aanhoudt, is er een reden tot ongerustheid.

6-12 jarigen

Hoewel het kind in deze leeftijdsfase in staat is om woorden te vinden voor zijn gevoelens, kan hij die gevoelens niet altijd beheersen.

Cognitief (op het gebied van kennis) maakt het kind een belangrijke ontwikkeling door. Hij leert bijvoorbeeld lezen en schrijven. Hij begrijpt dat het leven behoorlijk ingewikkeld in elkaar zit, maar kan daar moeilijk mee omgaan.

Zo heeft hij veel last van loyaliteitsconflicten. Ook heeft hij de neiging zich schuldig te voelen over de echtscheiding.

Op deze leeftijd is ontkenning een typische reactie op scheiding. Ontkenning verhindert een kind moeilijke situaties te verwerken en woede compliceert de verhouding met volwassenen, zowel thuis als op school.

Het is dus zaak om een ontkenkend kind voortdurend de realiteit voor te spiegelen en te leren aanvaarden, hoe pijnlijk dat misschien ook is.

Een kind heeft vanaf 6-jarige leeftijd goed begrip van zijn plaats in het gezin en van de plaats in de samenleving. Zijn identiteit ontleent hij daardoor sterk aan het feit dat hij onderdeel uitmaakt van een gezin.

Niet alleen de band die hij met de afzonderlijke ouder heeft, maar ook het gezinssysteem zelf is iets waar hij zich sterk mee verbonden voelt.

Scheiding heeft dan ook een grote impact.

Daarnaast heeft het kind sterk de neiging om zijn ouders te hulp te schieten als zij het moeilijk hebben. Dat geeft hem het gevoel dat hij belangrijk is en dat zijn ouders van hem houden. Voor ouders is het van belang om daar niet in mee te gaan en hem niet de status te geven van 'kleine volwassene' want dat is hij niet.

Vanaf ongeveer hun negende jaar hebben kinderen een sterkere behoefte zich te identificeren met anderen in hun sociale omgeving. Ze hebben een groter inzicht in de werkelijkheid en zetten duidelijk stappen in de richting van onafhankelijkheid.

Kinderen in deze leeftijd begrijpen menselijke relaties steeds beter en kunnen zich een realistisch beeld vormen van scheiding. Dat betekent echter nog niet dat ze op affectief (gevoels) niveau ook het vermogen hebben om de problemen van de scheiding makkelijk te boven te komen.

Boosheid komt veel voor in deze fase.

Boosheid weerhoudt het kind ervan om zich ongelukkig of kwetsbaar te voelen.

Het kan agressief zijn, naar ouders toe of naar anderen; zowel verbaal als in gedrag, bijvoorbeeld door regels ter discussie te stellen, te laat thuis te komen of over allerlei dingen ruzie te maken.

Verwarring of andere lastige gevoelens kunnen zich vertalen in fysieke klachten als hoofdpijn en buikpijn.

Concluderend kun je vaststellen dat het van groot belang is dat het kind in deze ontwikkelingsfase een duidelijk kader behoudt als zijn ouders uit elkaar gaan. Structuur en duidelijkheid helpen om nieuwe en onzekere situaties het hoofd te bieden.